

Rødts
landsmøte
2019

Komiteens innstilling til nytt prinsippprogram

Fordi
fellesskap
fungerer

Komiteens innstilling til nytt prinsippprogram for Rødt

Kapittel 1. Vårt verdigrunnlag: Likeverd, frihet og fellesskap	s. 3
Kapittel 2: Vårt felles problem: kapitalismen	s. 4
Kapitalismen er utrettferdig	s. 4
Kapitalismen er uforenelig med likeverd og frihet	s. 4
Skillet mellom økonomi og politikk	s. 5
Et udemokratisk system	s. 5
Kapitalismen fører til kriser	s. 6
Kapitalismen er irrasjonell	s. 6
En trussel mot livsgrunnlaget	s. 6
Kapittel 3. Den demokratiske løsningen: et sosialistisk folkestyre	s. 7
Kapittel 4. For internasjonal solidaritet, mot imperialisme og rasisme	s. 9
Økonomisk og militær imperialisme	s. 9
Norge og imperialismen	s. 9
Et antirasistisk parti	s. 10
Den autoritære høyrepopulismen og fascismen	s. 10
Nasjonal selvstendighet og selvråderett	s. 11
Kapittel 5. Et feministisk parti	s. 12
Kvinnefrigjøring er mer enn klassefrigjøring	s. 12
Kvinnekamp er også klassekamp	s. 12
Den organiserte kvinnekampen	s. 13
Kapittel 6. Kraftene for forandring	s. 14
Arbeiderklassen	s. 14
Folkelige bevegelser	s. 14
Fagbevegelse og parti, grunnplan og ledelse	s. 15
Nedenfra-partiet	s. 15
Den demokratiske revolusjonen	s. 16
Reform og revolusjon	s. 16
Vi bygger sosialismen sammen	s. 16

Prinsippprogramkomiteen består av Ingeborg Steinholt (leder), Morten Halvorsen, Ole Marcus Mærøe, Rose Maiken Flatmo, Ronny Kjelsberg, Joachim Espe, Ellen Engelstad, Tomine Sandal, Christoffer Ellingsen, Hannah Berg, Nora Warholm Essahli, Tobias Drevland Lund og Janne Lisesdatter Håkonsen.

1 Kapittel 1. Vårt verdigrunnlag: Likeverd, frihet og fellesskap

2 Rødts prinsipper og politikk bygger på grunnverdiene likeverd, frihet og fellesskap.

3

4 *Likeverd* er alle menneskers rett til et liv med verdighet og respekt, uavhengig av kjønn, alder, religion, legning
5 og andre forskjeller. Dette er det sosiale likeverdet. Likeverd betyr også lik rett og mulighet til samfunnsmessig
6 deltagelse. Dette er det demokratiske likeverdet.

7

8 *Frihet* er alle menneskers rett til å ta de viktigste beslutningene i sitt eget liv. Frihet er også alles reelle rett til
9 å hevde sin ærlige mening, forsvare sin verdighet og handle i solidaritet med andre, uten frykt for straff fra
10 mennesker med mer makt, det være seg myndighetene, familien eller sjefen på jobben. Den som er avhengig og
11 utlevert til den andres velvilje, er ikke virkelig fri. Frihet forutsetter derfor likeverdighet.

12

13 *Fellesskap* er solidariske fellesløsninger innen velferd og arbeidsliv. I de nordiske landene, hvor
14 arbeiderbevegelsen har stått sterkt, har fellesskapsløsningene bidratt sterkt til høy sysselsetting, produktivitet
15 og livskvalitet. Felleskap er også de folkelige bevegelsene, demokratiske fellesskap, som motorer for
16 samfunnsendring.

17

18 Men alle menneskers likeverd og frihet forblir bare en teori på papiret så lenge samfunnet har så store ulikheter
19 i rikdom og makt som vi har i dag. Kapitalismen er kjennetegnet av nettopp dette: Noen få har kontroll over
20 arbeidet og arbeidsplassene og ressursene svært mange er avhengig av, og kan bruke denne makten til å øke
21 sine enorme formuer, sitt økonomiske overtak og sin politiske innflytelse. Den private eiendomsretten enkelte har
22 til verdier skapt på andres arbeid blir viktigere enn de manges frihet og likeverd.

23

24 Stadig flere blir nå klar over motsetningen mellom kapitalismen på den ene siden og menneskenes likeverd, frihet
25 og fellesskap, og naturens tålegrenser på den andre. Derfor arbeider Rødt for et reelt demokrati, et sosialistisk
26 samfunn.

27

28 Vi setter fellesskapet til de mange mot en kapitalistisk maktkonsentrasjon som tjener de få. Dette demokratiske
29 fellesskapet, med arbeiderbevegelsen i spissen, har æren for mye av framgangen i økonomisk trygghet og
30 demokratisk frihet for folk flest det siste hundreåret.

31

32 Rødts mål er et klasseløst samfunn der demokratiske fellesskap sørger for at økonomien holder seg innenfor
33 naturens tålegrenser og sikrer oss alle likeverdig frihet og mulighet til å leve det vi selv definerer som gode liv.

34

35 **Kapittel 2: Vårt felles problem: kapitalismen**

36 I rundt 200 år har, først vår del av verden, og etter hvert stadig større deler av kloden blitt styrt etter kapitalismens
37 hovedprinsipp: det er pengene som rår. Norge, som andre kapitalistiske land, er et klassesamfunn. Med det
38 menes at folk tilhører samfunnsklasser som har ulike interesser. Det er to hovedklasser med interesser som står
39 i skarp motsetning til hverandre; kapitalistklassen og arbeiderklassen. Kapitalistklassen representerer en liten
40 økonomisk og politisk elite som kontrollerer statsapparatet, eier og styrer bedrifter og selskaper.
41

Dissens 1: Flertallet i komiteen vil bruke ordet kapitalistklassen gjennomgående i teksten. Mindretallet (Ole Marcus Mærøe, Christoffer Ellingsen, Janne Lisesdatter Håkonsen og Morten Halvorsen)) vil bruke ordet borgerskapet gjennomgående i teksten.

42 Det pågår kontinuerlig en klassekamp mellom de to hovedklassene under kapitalismen. I Norge i dag
43 er kapitalistklassen stadig hissigere i klassekampen. Eksempelene på dette er mange: kampen mot
44 lønnsreduksjoner, kapitalistenes ønske om svekkede pensjonsrettigheter, liberalisering av reglene om
45 arbeidstid, økt bruk av innleie, arbeidsgivere som ikke respekterer tariffavtaler, mediekampanjer som framstiller
46 fagbevegelsen som gammeldags og bakstreversk. Vi ser det over alt.

47
48 Den kapitalistiske verdensøkonomien Norge er en del av har gjennom flere hundre år bidratt til en
49 teknisk utvikling av produksjon og kommunikasjon. På denne måten har verden nå tilsynelatende det
50 materielle grunnlaget for at alle mennesker skal kunne leve sine liv i frihet og økonomisk trygghet. Men
51 grunnet kapitalismens udemokratiske maktkonsentrasjon skaper den i stedet flere av vår tids største
52 samfunnsproblemer.

53
54 Bare ved å avskaffe kapitalistisk eiendomsrett ved å innføre demokrati på viktige områder av økonomien, vil det
55 bli mulig å skape en verdensøkonomi som gir grunnlag for alle menneskers likeverd og frihet, som holder oss
56 innenfor naturens tålegrenser og som ikke skyver stormaktene i retning krig og konflikt.

57 **Kapitalismen er urettferdig**

58
59 Kapitalismen er urettferdig fordi eiernes makt over andres arbeidsplasser tillater dem å høste rikdommen
60 av andres felles innsats. Grunnlaget for kapitalistens profitt er de ansattes arbeid. Det er arbeiderne som
61 skaper verdiene i produksjonen, men de får kun betalt for en del av arbeidstida, mens kapitaleieren tar ut
62 verdien av resten (merarbeidet) i profitt. Dette er mulig fordi arbeiderne, for å overleve, er avhengige av å få
63 solgt arbeidskrafta si til de kapitalistene som til enhver tid ønsker å kjøpe den. Og så lenge arbeiderne selger
64 arbeidskrafta si en og en, blir de i utgangspunktet prisgitt de lønns- og arbeidsvilkår kapitalistene til enhver tid
65 tilbyr. I dag har kapitalistene monopol på produksjonsmidlene. Bare ved å organisere seg i fagforeninger, med
66 mål om å opprette monopol på sin arbeidskraft, kan arbeiderne veie opp for en del av den overlegne makta
67 kapitaleierne har.
68

69
70 Kapitalismen er også urettferdig ved at store kapitaleiendommer går i arv. Som en følge av dette arves også
71 kommando over investeringer og bedrifter, som innebærer at noen arver makt over andre menneskers arbeid og
72 hverdag.
73

74 **Kapitalismen er uforenelig med likeverd og frihet**

75
76 Når kapitalismen er lite forenlig med likeverd og virkelig frihet for alle mennesker, er det ikke kun på grunn av
77 feilslått politikk eller manglende moral. Kjernen i den kapitalistiske organiseringa av arbeidsliv og økonomi er at
78 vi er delt inn i samfunnsklasser – et fåtall eiere i kapitalistklassen og et stort flertall som utgjør arbeiderklassen.
79 At den ene eier og kommanderer over arbeidsplassene til de mange er selvsagt ikke et likeverdig forhold.
80

81 Kapitalisme er heller ikke forenlig med virkelig frihet, fordi arbeiderne til stadighet er avhengige av eiernes velvilje
82 på en måte som skaper både underdanig lydighet og selvsensur – det omvendte av et uavhengig individs frihet
83 og selvstendighet.
84

85 Skillet mellom økonomi og politikk

86
87 Tidligere var det mer åpenbart at adelen beriket seg på arbeidsfolkets strev. I dagens kapitalistiske Norge skjer
88 ikke berikelsen gjennom slaveri eller livegenskap, men ved utvinning av merverdi. Arbeidernes lønn må alltid
89 være mindre enn verdien arbeidet skaper. Det er denne merverdien som blir til kapitaleiernes profitt. Dette
90 maktforholdet mellom kapitalist og arbeider er allment over hele verden, og stort sett inngås arbeidsforhold uten
91 direkte tvang gjennom tilsynelatende frivillig salg av arbeidskraft. Det hele foregår innenfor «den økonomiske
92 sfæren», som under kapitalismen påstås å være atskilt fra «den politiske sfæren».

93
94 Den ideologiske og praktiske atskillelsen av økonomi og politikk årsaken til at vårt samfunn kan ha allmenn
95 stemmerett og samtidig en kraftfull maktkonsentrasjon i hendene på en liten økonomisk elite. Kapitaleierne har
96 en interesse av at fellesskapet holder seg unna de store konsernernes og bankenes beslutninger, fordi dette i
97 følge dem omhandler økonomi, ikke politikk.

98
99 Men politikk handler nettopp om å sette mål, gjøre prioriteringer og dirigere ressurser, hvilket er akkurat det
100 eierne og deres representanter i en stor kapitalistisk virksomhet gjør. Makten kapitalistene forvalter er derfor
101 en politisk makt. Avgjørelser tas i lukkede styrerom, og dermed er mye av den politiske makten avskåret fra
102 fellesskapet under kapitalismen. Den politiske eliten kan ikke ta stemmeretten fra folk uten motstand, og da
103 gjelder det å innskrenke hva stemmeretten kan bestemme.

104 Et udemokratisk system

105
106 Kapitalismen fungerer i strid med grunnleggende demokratiske prinsipper. Det er et demokratisk problem
107 at verdensøkonomiens finansielle blodomløp, storbankene, styres av et fåtalls rike mennesker. En rekke
108 andre viktige samfunnsinstitusjoner styres av kapitaleiere, som industrikonsern som kontrollerer millioner av
109 menneskers arbeidsplasser, legemiddelselskaper med patent på livreddende medisin og IT-gigantene som
110 dominerer på nettet og stadig mer av verden utenfor. Den private eiendomsretten gir dermed et bemidlet
111 mindretall en samfunnsrett som er uforenlig med demokratiske prinsipper.

112
113
114 Kapitalismen er udemokratisk ikke bare ved at beslutningsmakten over de store bankene og selskapene
115 tilhører en liten, økonomisk elite, men også fordi makten inne i virksomhetene styres diktatorisk, ovenfra. Mens
116 ingen ville godtatt at styrelederen i borettslaget eller idrettslaget ble utpekt ovenfra, opphører de demokratiske
117 prinsippene så snart vi går inn døra til det kanskje viktigste fellesskapet vi bidrar til i samfunnet – arbeidsplassen.

118
119 Samtidig som kapitaleierne blir mektigere, blir også penger og makt samlet på stadig færre hender. I dag er det
120 en liten gruppe superrike mennesker som dominerer kapitalistklassen. Disse menneskene styrer svært mange
121 internasjonale konsern, sitter i hverandres styre og har enorm makt i verden. De samarbeider internasjonalt
122 i klassekampen mot arbeiderklassen. Samtidig er de i konflikt med hverandre i en evig søking etter råvarer,
123 markeder, billig arbeidskraft – etter profitt.

124
125 Staten er ikke en nøytral institusjon under kapitalismen, fordi dens rolle blir å forsvare kapitaleiernes rett til å
126 tilegne seg verdiene av det som blir produsert. Staten er med sitt omfattende maktsystem med på å opprettholde
127 kapitalismen gjennom byråkrati, lovverk, politi og militærapparat. Samtidig er staten i dag også en viktig plattform
128 for å kjempe fram bedre velferdsordninger og rettigheter for vanlige folk, men mulighetene for å få til reelle
129 endringer innenfor rammene av kapitalismen blir dårligere og dårligere, og tilkjempede goder blir gradvis rasert.
130 Konsentrasjonen av makt og kapital som globaliseringen fører med seg styrker denne tendensen.

131
132 De som har makt og penger, har størst mulighet til å formidle sine ideer og sin verdensforståelse. Bevisst og
133 ubevisst spres mye av deres tankegods – gjennom skoleverk, tradisjonelle og sosiale medier, politiske partier,
134 organisasjoner og ulike kulturuttrykk. Slik befestes eierklassens ideologiske forståelse av verden – den får et
135 kulturelt hegemoni. Vi blir fortalt at vi først og fremst skal se på oss selv som forbrukere, heller enn arbeidere. Vi
136 blir fortalt at klasseskillene er naturlige og mindre enn de virkelig er, og at kapitalismen er historiens endestasjon.
137

Dissens 2: Stryke teksten som er understreket (Tobias Drevland Lund og Ellen Engelstad)

138 **Kapitalismen fører til kriser**

139
140 Det er flere mekanismer i kapitalismen som i seg selv fører til kriser. Grunnleggende sett er arbeidernes lønn en
141 utgift som kapitalistene ønsker at skal være lavest mulig. Men arbeidernes lønn blir også kjøpekraft som trengs
142 for å selge varer. Blir lønnen for lav vil omsetningen av varer, og dermed kapitalistenes økonomiske fortjeneste,
143 gå ned. Kapitalismen har dermed en indre motsetning som ikke kan løses.

144
145 I tillegg flytter finanskapitalen sine investeringer til den sektoren i markedet som til en hver tid er mest lønnsom.
146 Dette skaper med jevne mellomrom overproduksjon. Finanskapitalens spekulasjon i verdier og valuta skaper
147 også bobler - profitt som ikke bygger på virkelige verdier - som før eller siden sprekker. Til sammen skaper dette
148 jevnlig kriser i den kapitalistiske økonomien, som rammer det arbeidende folket hardest.

149
150 **Kapitalismen er irrasjonell**

151
152 Kapitalismen driver fram en irrasjonell og destruktiv samfunnsutvikling. Når åtte menn eier like mye som
153 den fattigste halvdel av verdens befolkning, er det åpenbart at kapitalismen ikke makter å fordele verdens
154 ressurser på en fornuftig og rettferdig måte. Vi har nok ressurser i verden, men likevel dør folk av sult.

155
156 Når et fåtalls kapitaleiere sitter på eierskap over mesteparten av jordens ressurser, er det utenkelig at de store
157 beslutningene skal tjene det store flertallet. Bedrifter og kapitaleiere er fanget i en nådeløs konkurranse mot
158 andre bedrifter og eiere. I en «vinn eller forsvinn»-situasjon der Industrikonsern A ikke tar miljøhensyn, har ikke
159 Industrikonsern B råd til å gjøre det heller.

160
161 Denne systemfeilen forplanter seg til folkevalgte og regjeringer. Ikke bare fordi store penger kjøper sterk politisk
162 innflytelse i mange land, men også fordi statslederne er avhengige av de kapitalistiske bedriftene for å sikre
163 innbyggerne sysselsetting og staten et skattegrunnlag. Når Stat A ikke pålegger bedriftene miljøkrav, tar gjerne
164 ikke Stat B sjansen på å gjøre det heller.

165
166 Slik framstår statenes handlingsrom som svært begrenset stilt overfor den mest alvorlige trusselen mot
167 menneskeheten: menneskeskapte klimaendringer. Dette skyldes ikke at demokratiet er dårlig egnet til
168 å løse store problemer, men derimot at statene mangler den politiske makten som situasjonen krever.
169 Handlingslammelsen i møte med klimakrisa illustrerer ikke folkestyrets fallitt, men kapitalismens.

170
171 **En trussel mot livsgrunnet**

172
173 Kapitalismen er en trussel mot vårt livsgrunnlag. Kapitaleiernes muligheter for kortsiktig økonomisk gevinst
174 prioriteres høyere enn hva som er bra for folk flest, miljø og klima på lang sikt. Etter hvert som bevisstheten
175 om miljøproblemene blir sterkere, satser de kapitalistiske selskapene på å selge inn sine markedsorienterte
176 løsninger som miljøvennlige, for å få folk til å tro at kapitalismen med sitt stadig økende forbruk kan være
177 bærekraftig. Vinn-eller-forsvinn-konkurransen mellom kapitaleierne skaper en tvang i retning økende forbruk av
178 knappe ressurser, inkludert jordas atmosfære, som i lengden vil være uforenlig med menneskenes liv på kloden
179 slik vi kjenner det i dag.

180
181 Miljøkrisene gjør det mer nødvendig enn noen gang å utvikle demokratiske alternativer til kapitalismen. En
182 bærekraftig kapitalisme er umulig, en rettferdig kapitalisme er umulig.

183

184

Kapittel 3. Den demokratiske løsningen: et sosialistisk folkestyre

185 Rødts alternativ til kapitalismen er en mye mer demokratisk organisering av samfunnet hvor menneskelige behov, 186 ikke privat profitt, er hovedmålet for produksjonen - dette kaller vi sosialisme.

187

188 Sosialisme innebærer at det arbeidende folket tar styringa over samfunnet. I motsetning til den kapitalistiske 189 staten, vil statens klassekarakter i et sosialistisk folkestyre være å forsvare det arbeidende folk sin kollektive 190 eiendomsrett til de viktigste produksjonsmidlene og naturressursene, og forsvare de demokratiske institusjonene 191 som fordeler verdiene som blir skapt.

192

193 Sosialisme betyr at de hindringene for demokrati som råder under kapitalismen må fjernes. Folkemakta vil 194 ikke lenger stoppe ved bedriftsporten eller døra til styrerommene. Også økonomiske avgjørelser som har store, 195 samfunnsmessige konsekvenser må bli forankret i demokratiet.

196

197 Et sosialistisk samfunn bygger ikke på veksttvangen som er innbakt i kapitalismen, slik at vi kan styre økonomien 198 innenfor naturens tålegrenser. Det vil erstatte konkurranse med samarbeid, og gi folk mulighet til å leve verdige 199 og rike liv med sine nærmeste og i sine lokalsamfunn. Fremfor å stresse med å tjene nok til å kunne betale 200 regningene og få hverdagen til å gå rundt, kan vi bruke mulighetene som ligger i teknologi og ressurser til å 201 arbeide mindre og bruke mer tid med våre nærmeste, og til utfolde oss innenfor våre egne interesser. Friheten 202 for det arbeidende folket som sosialisme legger grunnlag for, vil utløse kreativitet og skaperkraft, og vil gi alle 203 muligheten til å leve sitt eget liv på sine egne premisser.

204

205 Hvordan skal dette se ut i praksis? Det er ikke mulig å tegne en ferdig modell av hvordan et sosialistisk folkestyre 206 vil fungere i Norge. Heller ikke dagens samfunnsorden eksisterte på noens tegnebrett før det utviklet seg i 207 virkeligheten.

208

209 Rødt kjemper ikke for en forutbestemt samfunnsmodell, men for de demokratiske prinsippene vi mener et bedre 210 samfunn bør tuftes på. Dette er våre mest sentrale prinsipper.

211

1. Grunnleggende demokratiske rettigheter

212

213 Et virkelig demokrati forutsetter at både individer og grupper har rettigheter som ingen regjering kan krenke, det 214 vil si et vern mot flertallstyranni.

215

216 Ytringsfrihet, organisasjonsfrihet, frie valg, frie medier, streikerett, religionsfrihet og uavhengige domstoler som 217 garanterer rettssikkerheten for det enkelte individ, er grunnleggende for et sosialistisk samfunn. Retten til å 218 kritisere og til å være uenig må gjelde for alle. Alle må sikres mot overgrep fra staten. Interessesmotsetninger 219 må kunne diskuteres åpent og folk med ulike politiske syn må kunne organiserer seg og kjempe for politisk 220 gjennomslag.

221

222

223

2. Demokrati skapes nedenfra

224

225 Den som har skoen på vet hvor den trykker. Demokratisk makt til arbeiderklassen forutsetter aktiv deltakelse 226 i beslutningsprosesser. Derfor kan ikke et sosialistisk folkestyre skapes ovenfra, av en politisk elite, det må 227 bygges på virkelig demokratisk makt hos folk flest på arbeidsplasser, i nabolag, bydeler og kommuner, eller i nye 228 demokratiske organer som oppstår som ledd i kampen for forandring – nedenfra. De fleste fellesskapene et godt 229 samfunn bygges på tilhører ikke sentralstaten.

230

231 Demokratisering av økonomien kan oppnås på en rekke måter, som grasrotplanlegging i lokalsamfunn, 232 arbeiderkooperativer og arbeidermakt på arbeidsplassene. Det viktigste er at folk har virkelig, ikke bare formell, 233 demokratisk kontroll over samfunnets ressurser. Samfunnets rammevilkår må styres etter demokratiske planer. 234 Utviklinga av digital teknologi kan gjøre dette både smidig og effektivt.

235

236

3. Demokrati på arbeidsplassen

237

238 Kjernen i det sosialistiske folkestyret er at den demokratiske folkesuvereniteten blir det grunnleggende prinsippet

239 ikke bare i staten, men også på arbeidsplassene. Det betyr mer makt og innflytelse til de som faktisk gjør jobben
240 og best kjenner de daglige utfordringene i virksomheten. I dag ligger for mye av makta over organisering og
241 styringssystemer hos direktører og byråkrater som sitter på lang avstand fra folks hverdag. I et sosialistisk
242 samfunn vil det ikke være rom for at sentrale virksomheter er eid av kapitalister med mål om profitt.

243

244 **4. Mot maktkonsentrasjon i staten**

245

246 Rødts alternativ til kapitalismen er et egalitært og demokratisk samfunn preget av mangfold. Vi ønsker verken
247 et samfunn hvor noen få kapitaleiere sitter på enormt med makt over folk sine liv, eller at all makt skal samles
248 i staten. Snarere mener Rødt at makt må delegeres nedenfra, og eksistere desentralisert på arbeidsplasser, i
249 lokalsamfunn og så tett på folk sin hverdag som mulig.

250

251 Selv om statens institusjoner er underlagt demokratiet, vil de som bemanner dem ha en tendens til å se
252 samfunnet «ovenfra», med blikket til en styringselite, mens folk flest ser samfunnet mer nedenfra. Et virkelig
253 demokrati forutsetter derfor reell makt på grasrota, både i arbeidslivet og i politikken for øvrig.

254

255 **5. Eierskap og maktfordeling**

256

257 Sosialisme innebærer ikke at all virksomhet skal være statseid. Snarere vil vi bygge et sosialistisk samfunn på
258 norske tradisjoner for spredt eierskap og maktfordeling. Sysselsetting og bosetting i hele landet er viktig. Lokale
259 småbedrifter er viktige i mange norske bygder og byer. Mange virksomheter kan være eid av de ansatte, noe som
260 vil stoppe den kapitalistiske berikelsen på andres arbeid.

261

262

263 Dissens 3: Tillegg av følgende: «Det vil fortsatt finnes markedsøkonomi ei tid under sosialismen. Den må
264 begrenses over tid, ved at stadig nye varer og tjenester tas ut av markedet - og ved at muligheten for kapitalister
265 til å tjene penger i markedet bekjempes gradvis.» (Ole Marcus Mærøe og Christoffer Ellingsen)

266

267

268 Samfunnsvitale virksomheter, som helse, utdanning og storbanker, må være underlagt et transparent,
269 demokratisk styringssystem.

270

271

Kapittel 4. For internasjonal solidaritet, mot imperialisme og rasisme

272 Vår tids kapitalisme er internasjonal. Kapitalens behov for kontinuerlig vekst fører til at de nasjonale markedene
273 verken klarer å ta unna alle varene som blir produsert eller å tilføre nok råvarer. Kapitaleierne må derfor ut i det
274 internasjonale markedet. I tillegg til varehandel kommer kapitaltransaksjoner, som gjør at finanskapitalen blir
275 dominerende i dette kapitalistiske verdenssystemet vi kaller imperialismen.

276
277 De grunnleggende skillelinjene i verden går ikke mellom nasjoner og folkeslag, men mellom den økonomiske
278 makteliten og arbeiderklassen, i hvert enkelt land og uavhengig av nasjonalitet. Internasjonal solidaritet er en
279 bærebjelke i vår politiske strategi.

280
281 Samtidig er motsetningene mellom imperialistmakter og fattige land, av stor betydning for dagens kapitalistiske
282 verdensorden. Den politiske og militære kampen mellom statene henger sammen med den økonomiske kampen
283 mellom de store kapitaleierne. Konkurransen mellom store konserner og finansforetak virker inn på utenriks- og
284 militærpolitikken til stormaktene.

285
286 Kapitalistisk imperialisme skiller seg fra tidligere tiders kolonialisme. Til forskjell fra kolonitiden, er det sjelden
287 slik at stormakter i dag etablerer varige kolonier i fremmede land for å utvinne naturressurser og arbeidskraft
288 gjennom direkte okkupasjon og tvang. Utvinningen skjer gjennom investeringer over landegrensene, tilgang på
289 billig arbeidskraft i fattige lands fabrikker og handelsvilkår som tjener den rikere parten.

290

Økonomisk og militær imperialisme

291

292
293 Fattige land tvinges inn i en underordnet økonomisk rolle med både fredelige og militære midler. USA- og EU-
294 dominerte institusjoner som Det internasjonale pengefondet, Verdensbanken og Verdens handelsorganisasjon
295 bidrar til at rikere lands selskaper får utnytte sitt økonomiske overtak på fattigere nasjoner. Dette er
296 «imperialisme gjennom forretningsdrift», hjulpet fram av politisk press mot de undertrykte landene.

297

298 Når dette ikke fører fram, kan den militære siden av imperialismen komme til syne. Den militære imperialismen
299 er godt dokumentert gjennom den lange listen med kriger og militærkupp som er utført og støttet av den
300 dominerende stormakten USA det siste hundreåret. Ofte har krigene funnet sted for at USA ønsker å støtte opp
301 om amerikanske forretningsinteresser og sine egne geopolitiske interesser i fattigere land.

302

303 Kapitalisme betyr ofte krig. Rivaliseringen mellom stormaktenes kapitalister bidrar til en rivalisering mellom
304 statene, som i verste fall ender i militær konfrontasjon. Problemet forverres av at våpenindustriene selv er
305 mektige økonomiske og politiske aktører, som kan være tjent med et høyt militært spenningsnivå og konflikt.

306

307 Når nå konfliktnivået mellom USA og Russland øker igjen, er tendensen at Norge følger USAs linje og stiller norsk
308 territorium til disposisjon for amerikanske styrker sin militære innringing av Russland. Vi i Rødt er mot denne
309 farlige utviklinga.

310

Delt innstilling: Joachim Espe, Ellen Engelstad, Tomine Sandal og Tobias Drevland Lund vil stryke teksten som er understreket. Morten Halvorsen, Ole Marcus Mærøe, Christoffer Ellingsen og Janne Lisesdatter Håkonsen vil beholde teksten.

311

Norge og imperialismen

312

313 Nordmenn har lenge inngått i den vestlige utnyttelsen av andre folkeslag, blant annet under slavetransporten fra
314 Afrika til Amerika. Norge har også kolonisert samiske territorier. Det norske storsamfunnets undertrykking av
315 nasjonale minoriteter har lange historiske tradisjoner. Samtidig var Norge lenge en undertrykt nasjon selv, som
316 koloni under andre stater, og ikke en utpreget «imperialistisk» stat.

317

318
319 Dagens Norge har en helt annen plassering i verdensøkonomien enn den gang vi var en koloni. Som en stor
320 olje- og gassseksportør, som hjemstat for globale aktører som Telenor, Hydro og Equinor - og som eier av verdens

321 største statlige investeringsfond, er Norges rolle mer preget av økonomisk imperialismen enn noen gang før.

322

323 Samtidig har det norske militærapparatet blitt mer innrettet mot angrepskrig i utlandet, under ledelse av USA og
324 NATO, istedenfor å forsvare hjemlandet. Dette styrker Norges fremtoning som en imperialistisk orientert stat på
325 lag med de rike og dominerende statene i verden. Rødt vil derfor melde Norge ut av NATO.

326

327 Vi støtter folk og nasjoner som slåss mot okkupasjon og undertrykking. Dette gjelder særlig kampen mot norsk
328 imperialismen, som må være et særlig ansvar for norske sosialister å bekjempe. Samtidig tar vi avstand fra
329 undertrykking, overgrep mot sivile og innskrenking av demokratiske rettigheter, uansett hvor i verden det skjer
330 eller hvem som står bak. Rødt vil forsvare Folkeretten og nasjonenes rett til selvbestemmelse, inkludert samisk
331 selvvråderett i samiske områder.

332

333 **Et antirasistisk parti**

334

335 Rødt er et antirasistisk parti som kjemper mot alle former for diskriminering og undertrykking basert på etnisitet,
336 bakgrunn og hudfarge.

337

338 Rasisme er en hierarkisk inndeling av mennesker. Rasismen kan være kulturell, ved at man framstiller kulturell
339 bakgrunn eller religion som faste egenskaper ved personer. Den kan også være biologisk, ved at man feilaktig
340 deler inn mennesker i «raser» og forklarer egenskaper hos grupper av mennesker med biologi. Rasisme mot
341 minoriteter er et betydelig samfunnsproblem i Norge. Mange antirasistiske kampsaker har ikke direkte tilknytning
342 til klassekamp og samler derfor folk på tvers av ulike samfunnslag. Rasistisk motivert vold, rasistisk trakassering
343 eller diskriminerende holdninger på arbeidsmarkedet kan ramme alle samfunnsklasser.

344

345 På andre måter er rasismen sammenvevd med kapitalismen. Den kan tjene som ideologisk forsvar for rike
346 og vestlige lands utnyttelse av og krigføring mot fattigere land i andre verdensdeler. Den kan legitimere
347 underbetaling og andre former for utnyttning av innvandrere i det norske arbeidslivet. Og den fungerer selvsagt
348 splittende i arbeiderklassen, som må bygge klassesolidaritet på tvers av etniske skillelinjer for å bli en sterk
349 politisk kraft.

350

351 Hierarkiet av etnisiteter speiler ofte hierarkiet i arbeidsmarkedet. Individuer som tilhører etnisk stigmatiserte
352 grupper har høyere sjans for å gå arbeidsløse. Alternativet er ofte at de får jobber med lav status og lønn. Slik kan
353 etniske kategorier bidra til å kamuflere det som i stor grad er klassespørsmål. Stigmatiseringen av innvandrede
354 grupper som påstås å mangle andre nordmenns arbeidsmoral er tilnærmet lik den nedlatende forakten som
355 alltid har rammet fattige og arbeidsløse, uansett om de har norsk eller annen bakgrunn. På denne måten henger
356 kampen mot rasismen sammen med kampen mot kapitalismen.

357

358 Rødt vil kjempe mot rasismen i alle dens former, også internt i arbeiderbevegelsen og kvinnebevegelsen. Det er et
359 demokratisk problem at minoriteters andel av arbeids- og samfunnslivet ikke gjenspeiles i sammensetningen av
360 ledelser og styrende organer, verken i fagbevegelsen eller i partiene. Dette er et alvorlig integreringsproblem. Som
361 et antirasistisk parti, står Rødt skulder til skulder med etniske minoriteter og innvandrere for et samfunn uten
362 rasisme.

363

364 **Den autoritære høyrepopulismen og fascismen**

365

366 Høyrepopulistiske partier, som Fremskrittspartiet, er en alvorlig trussel mot arbeiderbevegelsens tilkjempede
367 velferdsordninger og rettigheter, fordi de mobiliserer på fremmedfiendlighet og kulturkonflikter som setter
368 grupper opp mot hverandre. Dette står i direkte motsetning til venstresidens innretning for solidaritet og
369 fellesskap. Noen av dem representerer også reaksjonære strømninger som truer med å sette frigjøringskampene
370 til arbeidsfolk, kvinner og minoriteter mange tiår tilbake.

371

372 Høyrepopulismen utnytter den rettfærdige harmen mot den politiske eliten som vokser i mange samfunn,
373 hvor folk har opplevd økende økonomisk urettferdighet og mer utrygge framtidsutsikter gjennom tiår etter
374 tiår, uavhengig av skiftende blå og sosialdemokratiske regjeringer. Når den politiske elitens konsensus om
375 høyreorientert økonomisk politikk stenger av arbeidsfolks vei til demokratisk og progressiv samfunnsendring,
376 kan ytre høyre gripe initiativet og lede folkelig harme i retning autoritære og reaksjonære «løsninger», vanligvis på
377 de vanskeligstilte gruppenes bekostning.

378

379 Derfor er markedsliberalistisk, EU-lojal og høyreorientert lederskap i mange sosialdemokratiske partier de siste

380 tiårene medansvarlig for framveksten av en truende høyrepopulisme. Effektiv kamp mot høyrepopulismen krever
381 et tydelig oppgjør med markedsliberalismen, som skaper økende ulikhet og sosial nød i mange europeiske land.
382 Rødt skiller likevel mellom den tidvis autoritære høyrepopulismen til partier som FrP og mer antidemokratiske,
383 fascistiske krefter som åpent bekjemper det borgerlige demokratiet og hisser til kamp mot religiøse,
384 etniske og seksuelle minoriteter. Av 1930-tallets historie må vi lære at fascismen stiller i en særklasse, som
385 arbeiderklassens og demokratiets mest dødelige fiende. Mot denne trusselen, som viser tegn til å røre på seg
386 både i USA og Europa, er det riktig å bygge allianser over hele det politiske spekteret.

387

388 **Nasjonal selvstendighet og selvråderett**

389

390 Rødt går inn for samarbeid over landegrensene i kampen for et rettferdig samfunn i økologisk balanse. Vår
391 internasjonale solidaritet betyr også at vi støtter nasjonal frigjøring og selvbestemmelse for undertrykte
392 folkeslag.

393

394 Kampen for den demokratiske folkesuvereniteten må også inkludere et forsvar av Norges selvråderett og
395 nasjonale selvstendighet. Norsk politikk skal styres fra Norge, ikke fra Brussel eller Washington D.C. Men vi skiller
396 skarpt mellom selvråderett og selvgodhet, mellom demokratisk patriotisme og nasjonalsjåvinisme.

397

398 Den fremste trusselen mot Norges demokratiske suverenitet er folkestyrets underleggelse under EU gjennom
399 EØS og andre avtaler. EU er ikke et demokratisk prosjekt for internasjonal solidaritet, men et markedsliberalistisk
400 prosjekt for storkapitalens dominans over demokratiet og økonomien, europeisk dominans over fattige land
401 og imperialistisk rivalisering med andre stormakter. Å kjempe for internasjonal solidaritet, de fattige landenes
402 frigjøring og rettferdige klimaløsninger betyr i dag også å kjempe imot EU og EØS-avtalen.

403

404 Rødt er imot norsk EU-medlemskap på prinsipielt grunnlag. Vi mener et aktivt folkestyre forutsetter selvstendige
405 nasjonalstater, og EU er en alt for stor enhet som mangler både felles språk, felles offentlighet og en felles
406 politisk kultur. Rødt er også imot EU-medlemskap på grunn av den økonomiske politikken. Den autoritære
407 markedsliberalismen er grunnlovsfestet i EU, der stemmerettsreglene gjør det utenkelig at dette skal endres av at
408 lille Norge går «inn for å påvirke».

409

410 Rødts motstand mot EU skyldes altså ikke kun politikken som EU fører her og nå, men hva EU faktisk er. EU er
411 den kapitalistiske maktelitens mest effektive middel for å undergrave folkestyrets landevinninger fra 1900-tallet
412 og arbeiderklassens politiske innflytelse i Europa. De store konsernene har sterk innflytelse ved utformingen av
413 EUs utallige direktiver og forordninger for «Det indre marked», i praksis en lang liste over hva folkestyret ikke
414 har lov til å foreta seg. Det indre marked er et sterkt høyreorientert, markedsliberalistisk prosjekt for å sikre at
415 markedsfriheten (pengesedlenes makt) går foran den demokratiske friheten (stemmesedlenes innflytelse) og
416 nasjonalstatenes selvstendighet.

417

418 Reglene for EUs indre marked gir arbeiderklassen «frihet» til å konkurrere om jobbene, men begrenser den
419 demokratiske friheten til å regulere konkurransen. Dette systemet, importert til Norge gjennom EØS, er skapt for
420 å svekke fagbevegelsen og sette sosial dumping over landegrensene i system.

421

422 Norge må ordne vår økonomiske handel med EU gjennom avtaler som ikke undergraver demokratiet eller svekker
423 Norges suverenitet. Derfor går Rødt inn for at Norge bruker vår demokratiske rett til å si opp EØS-avtalen, slik at
424 Frihandelsavtalen med EU trer i kraft. Så lenge Norge er bundet av EØS-avtalen, må vi bruke alle muligheter til å
425 forsvare norske lønns- og arbeidsvilkår og norsk suverenitet og Norges interesser som industrinasjon. Norge må
426 bruke reservasjonsretten i EØS-avtalen når det tjener folk flest.

427

428

Kapittel 5. Et feministisk parti

429 Rødts mål om et samfunn bygget på frihet, likeverd og fellesskap forutsetter full kvinnefrigjøring. Rødt er et
430 feministisk parti.

431

432 Kvinners frigjøring på alle livets områder er nært knyttet til frigjøringen fra økonomisk avhengighet, underlegenhet
433 og kontroll over reproduksjon. Et liv bygd på partnerens økonomiske velvilje i privatlivet, fordi man mangler et
434 grunnlag for økonomisk selvstendighet, er en tilværelse som avler underdanighet.

435

436 Den formelle likestillingen av kjønnene i første halvdel av 1900-tallet, da kvinner fikk rett til å forvalte egen
437 inntekt og eiendom, på lik linje som menn, var derfor en nødvendig forutsetning for kvinners individuelle frihet
438 og selvstendighet. Deretter innebar utviklingen av velferdsstaten i andre halvdel av 1900-tallet store framsteg
439 for kvinners frigjøring. Velferdsstaten tar kollektivt ansvar for noe av omsorgsarbeidet med barn og eldre,
440 som tradisjonelt har lenket mange kvinner til hjemmet og familiesfæren. Velferdsstaten sikrer flere kvinner
441 sysselsetting og egen inntekt. Velferdsstatens rettigheter til betalt foreldrepermisjon, barnehageplass, gratis
442 helsestell og folketrygd gir et vern mot økonomisk avhengighet i private relasjoner.

443

444 Under de store og synlige framskrittene for likestilling og kvinnefrigjøring i vårt samfunn, lever den tradisjonelle
445 kjønnsmaktordenen fortsatt videre. På en rekke områder ser vi at den nedarvede mannsdominansen, også i
446 Norge, kan være forbløffende seiglivet.

447

448 Kvinners arbeid lønnes lavere enn menns, i tillegg til at kvinner gjør mer husarbeid og omsorgsarbeid enn menn.
449 Kjønsrollen som kommer til uttrykk i denne lønns- og arbeidsfordelingen bidrar også til at langt flere kvinner enn
450 menn arbeider deltid og dermed kommer dårligere ut økonomisk, både i yrkeslivet og som pensjonister.
451 Videre er menn kraftig overrepresentert i ledende maktposisjoner. Dette gjelder ikke bare den økonomiske
452 makten i forretningslivet, men også på områder hvor kvinner er i flertall, som ved universitetene.

453

454 Vår kultur har fortsatt sterke innslag av en kjønnsmaktorden hvor det maskuline assosieres med styrke, initiativ,
455 lederskap og overordnede posisjoner, mens det kvinnelige assosieres med det passive, det moderlige, det yndige
456 og en underordnet posisjon. De kulturelle og økonomiske kjønnsforskjellene bidrar til at menns vold mot kvinner,
457 inkludert seksuelle overgrep og prostitusjon, fortsatt er blant våre mest alvorlige samfunnsproblemer.

458

459 **Kvinnefrigjøring er mer enn klassefrigjøring**

460

461 Kampen for kvinnefrigjøring er ikke det samme som, og kan ikke reduseres til, arbeiderklassens frigjøringskamp.

462

463 Menns vold, seksuell trakassering og hersketeknikker rammer kvinner i alle klasser og samfunnslag. Enten det
464 gjelder den tidlige sosialiseringen til en mer underordnet kjønnsrolle som mange jenter blir utsatt for, seksuelle
465 overgrep, voldtekt og vold, eller den skjeve fordelingen av de øverste maktposisjonene, blir kvinner uavhengig av
466 klassetilhørighet rammet av menns dominans og urettferdige kjønnsrolleforventninger.

467

468 Mange feministiske kampsaker kan derfor samle på tvers av økonomiske og politiske klassesetninger. Dette
469 gjelder for eksempel kampen for selvbestemt abort, juridisk likestilling og lover mot diskriminering, lik adgang
470 til maktposisjoner uavhengig av kjønn og kamp mot seksuell trakassering og menns vold mot kvinner. Det
471 samme gjelder kampen mot diskriminering av seksuelle minoriteter og alle som blir utsatt for stigmatisering,
472 vold og annen undertrykkelse fordi de ikke tilpasser seg den dominerende normen for heteroseksualitet. Denne
473 diskrimineringen rammer på tvers av økonomiske og sosiale klasseskiller, og den kunne vært opphevet uten at
474 det ville rokket ved det fundamentale maktforholdet i kapitalismens orden.

475

476 Rødts feministiske kamp innebærer også at henvisninger til kultur eller religion aldri kan legitimere en
477 kvinneundertrykkende praksis som innskrenker kvinners rett til å bestemme over eget liv og egen kropp.

478

479 **Kvinnekamp er også klassekamp**

480

481 På vesentlige områder er likefullt kvinnekampen forbundet med klassekampen. Det ser vi på områder der
482 frigjøring for kvinner flest kommer i motsetning til kapitalens interesser.

483

484 Kvinner har mest å tape på svekkelser av velferdsstaten fordi det ulønnede omsorgsarbeidet i stor grad

485 vil falle på kvinner, fordi det i overveldende grad er kvinner som jobber i velferdsstaten og fordi svekkede
486 velferdsrettigheter øker den økonomiske avhengigheten i private relasjoner. Det er ikke kun inntekt som er
487 skjevfordelt. Også når det kommer til eiendom av bolig og andre privatøkonomiske investeringer ser vi at kvinner
488 kommer dårligere ut enn menn. Kampen for kvinners økonomiske selvstendighet er derfor uløselig knyttet til
489 klassekampen for velferds- og fellesskapsløsninger.

490
491 Kvinner har mest å tjene på redusert normalarbeidstid. Kjønnrolleforventningene til hvem som har hovedansvar
492 for omsorgsarbeid gjør ofte at kvinner rammes hardest av «tidsklemma» mellom yrkesliv og familieliv, og denne
493 har blitt mer presserende i takt med at kvinners yrkesdeltakelse har økt markant de siste par generasjonene, uten
494 noen motsvarende reduksjon i normalarbeidsdagen. Flertallets kamp for reell kvinnefrigjøring henger sammen
495 med klassekampen for kortere normalarbeidstid for alle.

496
497 Kampen for likelønn er også en kamp hvor kvinnesak og klassekamp går hånd i hånd. Kostnadene som vil
498 følge av mer rettferdig lønn i kvinnerike yrker vil ikke finansieres ved redusert lønn for typiske mannsyrker, men
499 av kapitaleierne, som i dag sparer enorme beløp på underbetalingen av kvinnerike yrkesgrupper. I og med at
500 omfordelingen ikke vil skje fra menn til kvinner, men fra kapitaleier til ansatte, blir likelønnskampen også en
501 klassekamp.

502
503 Kvinner står oftere i underordnede posisjoner i arbeidslivet, og er dermed mye oftere utsatt for seksuell
504 trakassering, enn menn. Kvinnekampen mot seksuell trakassering er nært knyttet til klassekampen for faste og
505 trygge ansettelser. Derfor vil enhver svekkelse av den faste ansettelsen, gjennom økt adgang til midlertidighet,
506 svekket stillingsvern, små stillingsbrøker og så videre, ramme kvinner hardest. Jo svakere rettigheter for den
507 underordnede, jo mer utlevert er hun til sjefens vilkårlige velvilje, en avhengighet som kan gjøre henne mer utsatt
508 for trakassering og overgrep.

509
510 Kvinner har mye å tjene på et sosialistisk samfunn. En sosialistisk økonomi vil løfte enda flere goder ut av
511 markedet enn dagens velferdsstat gjør, og omdanne dem fra kapitalistisk markedsfordelte varer til rettferdig
512 fordelte rettigheter. Sosialisme vil også danne grunnlag for en mye likere inntektsfordeling der ingen skal lide
513 nød. Jo mer av de grunnleggende behovene som er sikret i form av rettigheter, jo mindre sårbare vil kvinner være
514 for å utnyttes i form av seksuell trakassering, prostitusjon og menneskehandel.

515
516 I disse sakene går kvinnekampen hånd i hånd med klassekampen. Derfor mener Rødt at en effektiv feminisme,
517 med alle kvinners frigjøring som mål, må være en sosialistisk feminisme.

518 **Den organiserte kvinnekampen**

519
520 Rødt mener kvinnefrigjøringen bare kan vinne fram ved å bygge på felles kamp og solidaritet mellom kvinner og
521 menn. Den feministiske kampens fiende er ikke menn som gruppe, men alle holdninger, tradisjoner og praksiser
522 som holder kvinner nede.

523
524 Rødt mener samtidig at den dobbelt undertrykte posisjonen – som det undertrykte kjønn i den undertrykte
525 klassen – gir kvinnene i arbeiderklassen en viktig rolle i kampen for progressiv samfunnsomveltning. Kvinner har
526 mest å vinne på innføringen av et sosialistisk folkestyre. Derfor må kvinners erfaringer og interesser sette sterkt
527 preg på venstresidens partier og ha en naturlig plass i front for fagbevegelsen.

528
529 Rødt går inn for særskilt kvinneorganisering, det vil si egne fora kun for kvinner. Slik kan kvinner øke sin kraft i
530 frigjøringskampen ved å komme sammen og sette ord på egne erfaringer, og utvikle egne politiske strategier.

531
532 Rødt mener det er et viktig strategisk mål for hele venstresida å gi kvinnene i arbeiderklassen økt definisjonsmakt
533 og gjennomslag, både i fagbevegelsen og i den politiske kampen for sosialismen.
534
535

536 **Kapittel 6. Kreftene for forandring**

537 Frigjøring kan ikke skjenkes i gave ovenfra, men må vinnes av de undertrykte selv, nedenfra. De som har
538 vært økonomisk underlegne, underordnet, styrt og undertrykt kan ikke bli likeverdige parter i styringen av
539 arbeidsplassen og samfunnet uten å gå gjennom en aktiv endring: Gjennom innsatsen for å endre verden endrer
540 vi også oss selv.

541
542 Dette er bunnplanken i vår strategi for samfunnsendring. Arbeidernes frigjøring er arbeidernes eget verk. At
543 sosialisme ikke kan skjenkes av en elite ovenfra henger sammen med at samfunnsendring ikke kan drives fram
544 av ideer og ideologier alene. Ideer kan bare bidra til store endringer når de koples på motoren i den politiske
545 striden, som er kampen mellom motstridende interesser.

546
547 Demokratiets læringsprosess finner sted gjennom fagorganiseringen og kvinnebevegelsen, gjennom kampen
548 for stemmeretten og velferdsstaten, og ikke minst: Gjennom direkte aksjon, som når de ansatte samlet til
549 streikemøte selv sitter med makten til å bestemme om bedriften er stengt eller åpen i morgen. Reell makt
550 og innflytelse fører til ansvarliggjøring, vekst og læring. Dette gjelder arbeidernes kamp, kvinnekampen og
551 minoriteters strid for anerkjennelse og like rettigheter. De styrte gjør seg selv i stand til å styre gjennom egen
552 innsats i demokratiske bevegelser for en bedre verden.

553 **Arbeiderklassen**

554 Arbeiderklassen i Norge i dag finnes i industri av alle slag, i handel, transport og tjenesteyting, i sjukehus og skole,
555 på kontorer og i lagerhaller - både i privat og offentlig sektor.

556
557 På grunn av kapitalens behov for kontinuerlig vekst vil mange som tidligere hadde en uklar plass i
558 klassesamfunnet, få mer og mer preg av å være kontrollert og ikke kunne styre eget arbeid. Mange som skiller
559 seg fra arbeiderklassen ved at de eier små mengder kapital selv, som mange bønder, småbrukere og fiskere er en
560 del av det arbeidende folket. Disse har felles interesser med arbeiderklassen.

561
562 Den fundamentale interessemotsetningen i kapitalistiske samfunn står mellom kapitaleierne, som utøver makt
563 over og tjener på andres arbeid, og arbeiderklassen som er avhengig av å selge arbeidskrafta si. Den økonomiske
564 motsetningen mellom arbeid og kapital, og klassekampen den gir opphav til, har en særlig betydning for vår
565 politiske strategi av flere grunner.

566
567 Mer enn noen annen gruppe står arbeiderklassen – hvis den er organisert – i en strategisk sterk posisjon ved
568 at den har makt til å stenge kapitaleiernes bedrifter og stanse de store hjulene i samfunnsøkonomien. Denne
569 kollektive makten er grunnlaget for arbeiderbevegelsens kampkraft og forhandlingsstyrke, som igjen ligger
570 til grunn for sivilisatoriske framskritt som felles velferd og regulert arbeidsliv. 1900-tallets velferdsstater ble
571 mest omfattende og robuste der hvor arbeiderbevegelsen sto sterkest; i de nordiske landene. Uten en sterk
572 fagorganisasjon og arbeiderbevegelse er det ikke mulig, verken å forsvare våre seire fra 1900-tallet eller å kjempe
573 fram nye fremskritt i retning av et sosialistisk samfunn.

574 **Folkelige bevegelser**

575
576 Kampen mot rasisme, kvinneundertrykking, krig, miljørasering og mot diskriminering av lesbiske og homofile
577 er viktige for å nå vårt mål om at ingen skal utnyttes og at alle skal ha de beste mulighetene til å leve frie og
578 selvstendige liv. Kvinners rett til selvbestemt abort, homofiles rett til å elske den de vil og etniske minoriteters
579 rett til å leve et liv fritt fra diskriminering, er i seg selv avgjørende kamper uavhengig av deres sammenheng
580 med klassekampen. I en verden preget av opprustning, miljørasering og enormt tap av artsmangfold, er også
581 fredsbevegelsen og miljøbevegelsen av avgjørende betydning for vår felles framtid.

582
583 Kampen mot diskriminering handler også om samholdet internt i arbeiderbevegelsen. Rasisme og
584 kvinneundertrykkelse skaper splid blant de som burde være allierte, og tjener derfor kun kapitaleierne. Derfor har
585 effektiv kamp og seiere for arbeidsfolk flest historisk sett ofte vært koblet til solidaritet mellom ulike undertrykte
586 grupper.

587
588 Arbeidet for sosialisme i Norge henger også sammen med internasjonal solidaritet. Forskjellen mellom
589 verdens land hva gjelder levestandard er i dag enorm, og en liten, superrik elite samler stadig mer av jordas
590

593 ressurser på sine hender, samtidig som millioner holdes nede i fattigdom. Videre er de som har bidratt minst
594 til klimaendringene som regel de som rammes hardest av dens virkninger. Rødt vil derfor utvikle kontakt med
595 arbeiderbevegelser og sosialister i andre land, og støtte kampene for frigjøring og økonomisk demokrati
596 som gjøres ut i fra deres lokale forutsetninger. Dette er noe annet enn ukritisk å omfavne alle som kaller seg
597 sosialister eller liknende. Vi skal heller ikke følge logikken «min fiendes fiende er min venn». At et regime raser
598 mot «verdenskapitalismen» eller «USA-imperialismen» betyr ikke automatisk at det fortjener vår støtte.
599

600 **Fagbevegelse og parti, grunnplan og ledelse**

601
602 Uten politiske ideer som strekker seg ut over fagforeningshorisonten, får bevegelsen begrenset kraft til varig
603 samfunnsendring. Uten politiske partier, er det vanskelig å mobilisere de som står utenfor fagbevegelsens rekker.
604 Uten en politisk arm inn i nasjonalforsamlingen, kunne aldri arbeiderbevegelsen skrevet om lover og regler til
605 fordel for folk flest: Vi ville stått uten Folketrygden og uten Arbeidsmiljøloven.
606

607 Gjennom sine store investeringer i arbeideraviser, kulturarbeid, samvirker og arbeiderpartier gjennomførte
608 den fagorganiserte arbeiderklassen et historisk krafttak for å vinne innflytelse over samfunnsutviklingen.
609 Arbeiderklassens demokratiske problem var at denne innflytelsen måtte delegeres oppover, til forbundsledere,
610 partipolitikere og redaktører, noe som alltid innebærer en fare for at representantene utvikler seg til et eget
611 sjikt med andre interesser enn de representerte. I takt med profesjonaliseringen og byråkratiseringen av
612 fagforbundenes apparat og i takt med at store arbeiderpartier ble karriereveier for den som ville opp og fram, ble
613 innflytelsen til arbeidsfolket på grunnplanet i bevegelsen svekket. Å aktivisere grunnplanet igjen, er vårt svar på
614 denne utfordringen.
615

616 Norske fagforbund er demokratiske organisasjoner der ledelsen velges nedenfra. Arbeiderbevegelsen har
617 likevel fått et sjikt av profesjonelle ledere som synes å lytte mer til parti, stat eller til og med EU, enn med
618 den organiserte arbeiderklassen. På denne måten har arbeiderbevegelsens sentrale apparat fått en tvetydig
619 karakter. På den ene siden, er det uttrykk for arbeiderklassens styrke og en tung maktfaktor i tariffoppgjør og
620 samfunnsreformer. På den andre siden kan maktapparatet hindre at krav og aktivitet fra grunnplanet vinner fram.
621 I det ligger at kampen for rettferdighet holdes nede når regjeringer utgått av arbeiderbevegelsen kjører fram
622 reformer som omfordeler fra arbeidsfolk til mer privilegerte grupper
623

624 Rødt er tilhenger av en fri og uavhengig fagbevegelse. Samtidig er vi tilhengere av et fagligpolitisk samarbeid. Det
625 fagligpolitiske samarbeidet bør ikke være et monopolforetak for ett parti, men inkludere partiene som står nær
626 fagbevegelsens program.
627

628 **Nedenfra-partiet**

629
630 Både erfaringene med kapitalismen og med tidligere forsøk på å skape alternativer til kapitalisme forteller oss
631 at Rødt må være et konsekvent nedenfra-parti, med lojalitet til arbeiderbevegelsen og de folkelige bevegelsene –
632 heller enn å kreve lojalitet av dem. Vi vil dra folk flest med oss i kampen for et bedre samfunn, heller enn å påstå
633 at vi ordner opp bare de stemmer på oss.
634

635 Ovenfra-partiets ledelse er lojal til den kapitalistiske samfunnsordenens politiske økonomi og hierarki. Når
636 motstridende interesser kolliderer, risikerer derfor partiet å bli den økonomiske elitens redskap i mot arbeidsfolk
637 flest, som når sosialdemokratiske regjeringer kutter i folkets felles velferd for å tilfredsstille private kreditorer
638 i finanssektoren. Nedenfra-partiet velger konsekvent å støtte flertallets interesser framfor lojalitet til den
639 økonomiske eliten. Der ovenfra-partiet bruker markedsliberalistiske EU-regler og direktiver til å innskrenke hva det
640 norske demokratiet har lov til å befatte seg med, tar nedenfra-partiet side med folkestyret.
641

642 Ovenfra-partiet domineres av karrierepolitikere som bevilger seg selv lønninger og privilegier som løfter dem høyt
643 over velgerne de hevder å representere. Nedenfra-partiet fremmer forslag om å sette ned politikerlønnene.
644

645 Ovenfra-partiet ser på arbeidsfolk flest som politiske kunder som må tilfredsstilles akkurat nok til å stemme
646 riktig ved neste valg. Nedenfra-partiet ser på engasjementet blant folk flest som den viktigste politiske ressursen,
647 da bare det kan sikre varige seiere for folkeflertallet. Dette er fordi folk kjenner sin egen hverdag og sine egne
648 kamper best.
649

650

651 **Den demokratiske revolusjonen**

652

653 Selv om folk i Norge har oppnådd mange og viktige demokratiske rettigheter, står kapitalismen i motsetning
654 til reelt demokrati. For at det arbeidende folket skal ha makt trengs en radikal endring av maktforholda – en
655 sosialistisk revolusjon.

656

657 Vi i Rødt vil at revolusjonen skal være demokratisk forankra og skje fredelig. Dette krever at fagbevegelsen og
658 andre store folkelige organisasjoner setter spørsmålet på dagsordenen og at et stort flertall av befolkningen
659 stiller seg bak endringene. Standpunkta til folkeflertallet vil komme til uttrykk i politiske aksjoner og kamper, i
660 valg og på annen måte før ei større omveltning, og dette vil endre den politiske sammensetningen av folkevalgte
661 organ. Prosessen kan også føre til oppretting av nye demokratiske styringsorgan.

662

663 Fordi demokratisk forankring er avgjørende, må flertallets oppslutning stadfestes gjennom folkeavstemninger og
664 frie valg.

665

666 Historisk er det mange erfaringer som viser at det vil være motkrefter – både innenlands og i utlandet – som
667 ikke vil akseptere ei folkelig, demokratisk maktovertaking, og det er stor risiko for at disse vil bruke uakseptable
668 midler for å stanse revolusjonen. Folket må være forberedt på dette. Arbeiderklassen er sikrest på et godt
669 resultat dersom klassen er sterk og velorganisert og har satt seg klare mål og forsvarsstrategier. Det bør derfor
670 alt nå arbeides for et mangfold av sterke og reelt medlemsstyrte folkelige organisasjoner, der fagforeningene er
671 de viktigste.

672

Dissens 4: Stryke tekst markert med understrek (Ellen Engelstad og Tobias Drevland Lund)

673

674

Reform og revolusjon

675

676 En reformistisk strategi vil aldri kunne føre til et sosialistisk samfunn. Historisk har vi sett at sosialistiske partier
677 med en reformistisk strategi, har endt opp som systemlojale, og har forlatt målet om sosialisme når de har fått
678 makt. Tilhengerne av reformisme, under splittelsen av arbeiderbevegelsen i en revolusjonær og en reformistisk
679 fløy, fikk rett i at det var mulig for en sterk arbeiderbevegelse å vinne mye større framskritt og reformer innenfor
680 rammene av et kapitalistisk samfunn enn mange av revolusjonstilhengerne trodde.

681

682 De revolusjonære hevdet på sin side at hvis arbeiderbevegelsen lot det kapitalistiske maktforholdet bestå, ville de
683 positive reformene innen velferd og arbeidsliv være høyst utrygge framskritt som ville undergraves og angripes
684 så snart den økonomiske makteliten kom politisk på offensiven. Ikke bare fordi de rike og mektige ønsker å
685 svekke arbeiderklassens innflytelse og redusere skatten på sin egen rikdom, men også fordi den kapitalistiske
686 økonomiens konkurransevang ubønhørlig presser den enkelte kapitaleier og de kapitalistiske statene i den
687 retningen.

688

689 I dag er kapitalistenes revansj den ubønhørlige virkeligheten arbeidsfolk og fagforeninger må leve i over hele
690 verden. I dag ser arbeiderbevegelsen at det er vanskelig, eller umulig, å forene den globale kapitalismen med
691 økonomisk rettferdighet, trygge fellesskap og økologisk bærekraft. Mer enn noen gang trenger vi å utvikle
692 demokratiske alternativer til kapitaleiernes verdensorden.

693

694 Reform og revolusjon er ikke motsetninger, de henger sammen. Kampen for umiddelbare forbedringer og
695 samfunnsreformer er motoren i den politiske arbeiderbevegelsen. Seier for reformkampen skaper ikke bare
696 framskritt for flertallets frihet, trygghet og velferd, men også økt kunnskap, politiske verktøy, tiltro til egne krefter
697 og selvtillit til å føre den demokratiske kampen over neste skanse. Den progressive reformen kan være et
698 springbrett for en større revolusjonær offensiv.

699

700 **Vi bygger sosialisme sammen**

701

702 Det viktigste i vår strategi er at handling er viktigere enn teorier. Vi ønsker å bygge et parti med handling hos
703 de mange, ikke politisk makt hos de få. Sammen bestemmer vi ikke bare målene og retningen i den politiske
704 kampen, men setter de også ut i live med handlinger som staker ut kursen, skritt for skritt.

705

706 Når vi skal bygge et parti og en sosialisme for det 21. århundre, bygger vi på sosialistiske tradisjoner og den

707 norske arbeider- og kvinnebevegelsens rike erfaringer. Rødt står støtt på det fundamentet som allerede er skapt
708 i den demokratiske kampen, men først og fremst vil vi være framtidsretta, nyskapende og dristige. Kjernen i
709 et sosialistisk samfunn er at det brede laget av folket ikke lenger vil være undertrykt av et lite mindretall, men
710 snarere selv styre utviklingen i det politiske og økonomiske livet i fritt og demokratisk selvstyre. Dette vil være et
711 samfunn hvor folk er politiske deltakere hver eneste dag, og ikke bare annethvert år ved valg.

712
713 Rødt har mål om å bli det politiske redskapet som behøves for å skape en ny venstreside og gjennomføre de
714 forandringene vi trenger i dag. Kampen for et radikalt mer demokratisk og rettferdig samfunn pulserer gjennom
715 århundrene, tross alle hindringer. I dag, med den overhengende klimakatastrofen og grotesk ulikhet i verden, er
716 denne kampen mer nødvendig enn noensinne.

717
718 Rødt sitt mål er å fjerne klassene og slik også klasseundertrykkingen. Dette arbeidet må fortsette i et sosialistisk
719 samfunn, og det må skje i samvirke mellom folkelige organisasjoner av alle slag. Uten kontinuerlig kamp og
720 organisering mot undertrykking er risikoen stor for at de tidligere strukturene bryter fram igjen.

721
722 Når en etter hvert kommer stadig nærmere målet om et samfunn uten undertrykking, i harmoni med naturens
723 tålegrenser, vil det være mulig å se konturene av et classesløst samfunn: en verden der alle mennesker er like
724 mye verdt – og der grunnprinsippet er «yte etter evne, få etter behov». Dette kaller vi i Rødt kommunisme.
725

**Fordi
fellesskap
fungerer**